

Pomembni podatki za bolnike z balonsko samokrčljivo črpalko za infuzijo zdravil v podkožje:

Ime in telefonska številka
lekarne, kjer lahko dobim
balonsko črpalko:

Telefonska številka patronažne
medicinske sestre:

Telefonska številka zdravnika:

Datum namestitve:

Datum predvidene menjave:

Kje lahko pridobite več informacij?

Za podrobnejše informacije se lahko obrnete
na svojega zdravnika, medicinsko sestro in
druge zdravstvene delavce, ki vas oskrbujejo.

Več informacij lahko najdete tudi na:

www.paliativnaoskrba.si

**Celotna zbirka zgibank projekta METULJ
vsebuje nasvete o:**

OBRAVNAVI TELESNIH SIMPTOMOV

- 1.1. BOLEČINA
- 1.2. BALONSKA SAMOKRČLJIVA ČRPALKA
 - 1.3. TEŽKO DIHANJE (*dispneja*)
 - 1.4. SLABOST IN BRUHANJE
 - 1.5. NEMIR IN DELIRIJ
 - 1.6. UTRUJENOST
 - 1.7. IZGUBA APETITA
 - 1.8. ZAPRTJE

NEGI BOLNIKA

- 2.1. SKRB ZA OSEBNO HIGIENO IN UREJENOST
- 2.2. PREPREČEVANJE RAZJED ZARADI PRITISKA (*preležanin*)
 - 2.3. NEGA OTEKLIN (*limfedem*)
 - 2.4. SUHOST UST

PSIHOLOŠKI IN DUHOVNI PODPORI

- 3.1. OTROK OB HUDO BOLNEM
- 3.2. MLADOSTNIK OB HUDO BOLNEM
- 3.3. PODPORA SVOJCEM V PALIATIVNI OSKRBI
- 3.4. KAKO SE POGOVARJATI S HUDO BOLNIM?
 - 3.5. DUHOVNA PODPORA

SOCIALNI PODPORI

- 4.1. POMOČ NA DOMU
- 4.2. KAM, KO OSKRBA DOMA NE BO VEČ MOGOČA?

ZADNJEM OBDOBJU ŽIVLJENJA

- 5.1. ZADNJI DNEVI ŽIVLJENJA

Založnika:

Slovensko združenje paliativne medicine SZD, www.szpm.si
Onkološki inštitut Ljubljana, www.onko-i.si

Avtorici: *Mateja Lopuh, Barbara Kosmina Štefancič*
Soavtorica: *Slavica Lahajnar*
Urednica: *Maja Ebert Moltara*

Lektoriranje: *Amela Duratović Konjević*

Ilustracije: *Brina Ivanetič*

Oblikovanje / fotografija na naslovnici: *Petra Turk*

Tisk: *Collegium Graphicum d.o.o.*

Prva izdaja

Naklada: 5.000 izvodov

Leto: 2014

Paliativna oskrba

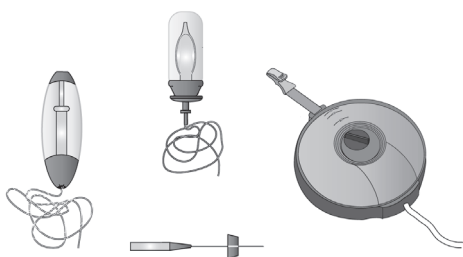
BALONSKA SAMOKRČLJIVA ČRPALKA

Nasveti za bolnike in njihove bližnje

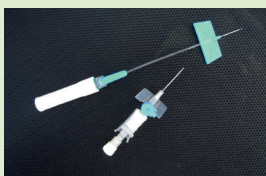
V času bolezni se lahko pojavijo številni simptomi, kot so bolečina, slabost, bruhanje in nemir. Za njihovo lajšanje mora bolnik jemati večje število zdravil, kar pa je včasih obnapredovali bolezni težko. V takih primerih lahko uporabimo balonsko samokrčljivo črpalko, v katero zmešamo več zdravil hkrati in jih v telo vnašamo preko podkožnega kanala.

Balonsko samokrčljivo črpalko izdelujejo različni proizvajalci, zato so si po videzu med seboj različne in bolnik lahko prejme v lekarni zdaj eno, drugič drugo obliko. Skupno vsem pa je ohišje, samodejno krčljiv balon in podaljšek za priključitev na podkožni kanal.

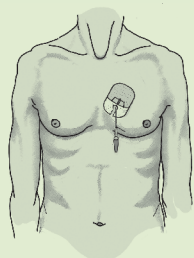
1 Kaj je podkožni kanal?

Podkožni kanal je plastična cevka, ki jo namestimo v podkožje bolnika in preko katere izteka tekočina iz balonske samokrčljive črpalke v telo.

2 Kam namestimo podkožni kanal?

Podkožni kanal običajno namestimo pod kožo na prsnem košu, na stegnih ali na zgornjem delu rok, lahko tudi na trebuh. Podkožni kanal namesti medicinska sestra ali zdravnik v bolnišnici ali na vašem domu.

3 Kaj je balonska samokrčljiva črpalka?

Balonska samokrčljiva črpalka je raztegljiv balon, nameščen v ohišju, ki se krči in pri tem potiska tekočino v podkožje. Pretok tekočine je stalen, vnaprej določen in se ga ne da spreminjati.

4 Kje lahko dobite balonsko samokrčljivo črpalko?

Zdravljenje z balonsko samokrčljivo črpalko lahko predpiše katerikoli zdravnik, kadar so za to izpolnjeni kriteriji (*bolnik ni zmožen jemati tablet, bolnik mora zdravila prejemati neprekinjeno v podkožje...*).

Črpalko lahko prevzamete zgolj v pristojnih lekarnah. Pri zdravstvenem osebju, ki vas oskrbuje, se pozanimajte, katera lekarna v vaši regiji zagotavlja balonske samokrčljive črpalke.

Ko črpalko prevzamete v lekarni, jo do prihoda medicinskega osebja hranite v hladilniku v zaščitnem ovoju. Črpalka naj bo zunaj dosega otrok in ne v neposrednem stiku s hrano.

5 Kako zamenjate balonsko samokrčljivo črpalko?

Običajno jo zamenja medicinsko osebje. Če ste se dogovorili, da jo zamenjate sami ali vaši svojci, naj vam pred prvo menjavo najprej kdo pokaže, kako se to naredi. Pomembno je, da odstranite prazno črpalko. Odstranite zaščitni čep na podaljšku nove črpalke in jo privijte na podkožni kanal.

6 Kako nosite balonsko samokrčljivo črpalko?

Balonsko samokrčljivo črpalko nosite tako, da vas čim manj ovira. Za nošenje so primerne različne torbice za okrog pasu ali globlji srajčni žep. Nekateri proizvajalci imajo na voljo tudi posebne torbice. Črpalka naj bo nameščena v višini vbodnega mesta. Med tuširanjem jo dajte v vrečko in obesite na tuš. Med spanjem naj bo na postelji (*ne na tleh*).

7 Na kaj morate biti pozorni?

Pozorni morate biti na vbodno mesto podkožnega kanala in delovanje (*praznjenje*) črpalke.

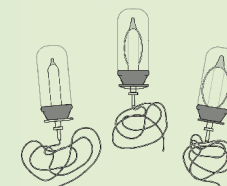
- Podkožni kanal je na kožo prilepljen s prozornim obližem, kar omogoča redno spremljanje vbodnega mesta. Pozorni morate biti, če se v okolici vbodnega mesta pojavi rdečina, zatrdlina, bolečina, če tekočina izteka v okolico ali če se plastična cevka močno prepogne. O svojih opažanjih poročajte medicinskemu osebju, ki vas oskrbuje.
- Spremljati morate tudi praznjenje tekočine iz črpalke in poročati medicinskemu osebju, kadar se balon ne prazni ali če tekočina izteka v ohišje oziroma navzven.

8 Kaj lahko vpliva na iztekanje tekočine iz črpalke?

Na iztekanje tekočine iz črpalke najbolj vplivata temperatura in lega črpalke. Visoka zunanja temperatura vpliva na raztegljivost balona v črpalki, zaradi česar tekočina lahko izteka drugače. S črpalko ne smete v savno ali se neposredno izpostavljati soncu. Če je črpalka visoko dvignjena, lahko tekočina izteka hitreje, če je nameščena nizko, pa počasneje.

9 Kako spremljate iztekanje tekočine?

Ko dobite črpalko, je balon povsem poln. Na ohišju so nameščene oznake, ki kažejo, koliko tekočine je še v balonu. S pomočjo teh oznak spremljajte, če se balon prazni.

Kadar se simptomi bolezni, ki so že bili urejeni, ponovno poslabšajo, je lahko razlog tudi v slabšem iztekanju tekočine iz črpalke. Opozorite na to medicinsko osebje.